

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Színesek lettünk

Új év kezdődik a zsidó időszámítás szerint és új időszakot nyit a HH szeptemberi száma is. Az elmúlt tizenkét évben először fekete-fehérben jelentünk meg, majd pár éve ugyanígy a zsinagógai újev kezdetén kétszínű kétféle címlappal jelentkeztünk. Szerkesztőségünk most újabb mérföldkőhöz érkezett, a lap szeptemberi számának minden oldala színesben jut el az olvasókhöz.

Nagy változás ez, reményeink szerint nemcsak a külsőben, hanem a tartalomban is. Több hónapja készülünk a változásra, hiszen a technikai feltételek módosítása, a nyomdaváltás mellett nem kevés anyagi többletet is jelent az új, színvonalasabb kivitel. Nyertes pályázataink mostanra tették lehetővé ezt.

Feltehető a kérdés: Miért kell a színes változat? Nem jó már az eddigi? A zsidó hagyomány az tanítja, hogy mindig lépünk egy kicsit előre. Ezt az ősi tanítást követi a változás is, most egy nagyobb lépéssel.

Az új formára főleg a jövő szempont-

jából van szükség, mert hinnünk kell abban, hogy van még zsidó élet ezen a tájon...

Szeretnénk, ha a hasábokon megjelenő színeken, a sok fényképen keresztül rajzolódna ki újra a szebb jövő a komáromi és a régió valamennyi zsidó közössége számára.

Reméljük, hogy az új külső arra serkenti majd olvasóinkat, hogy számos hírt, cikket, színes fényképet küldjenek nekünk.

Ezekkel a gondolatokkal kívánunk mindnyájuknak egészségben és boldogságban gazdag színes Új Évet!

a HH szerkesztői

Részvevők a Zsidó Kultúra Európai Napján

A rendezvényről bővebben lapunk 3. és 4. oldalán olvashatnak...

A Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége ezúton kíván Boldog Új Évet minden Kedves Olvasónknak! Shana tova 5769!

Ünnepi I'tentiszteletek

Ünnepi beszédet mond, Tórát olvas: **Me-gyes Pál** judaisztika tanár, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem rabbihelyettes szakos hallgatója.

Kántor: **Schwezoff Dávid**

2008. szeptember 29., hétfő

18:30: Erev Rosh Hasanah – a zsidó Új-év kezdete, az ünnep köszöntése, ünnepi Kiddus és kóser vacsora a Wallenstein Zoltán tereben

2008. szeptember 30., kedd

18:00: Rosh Hasanah 1. napja – délutáni és esti ima az ünnep első napján, közös tanulás „Tanház a Menházban I.”, Taslich szertatás. Kiddus

2008. október 1., szerda

18:00: Rosh Hasanah 2. napja – „Tanház a Menházban II.” délutáni ima az ünnep második napján

2008. október 8., szerda

18:00: Kol Nidre – Jom Kippur kezdete

2008. október 9., csütörtök

Jom Kippur ünnepe
10:00: Hagymányaink szerint a zsinagóga a délelőtti órákban nyitva tart az imádkozni, tanulni vágyók számára.
17:00: Mazkir (emlékezés az elhunytakra), Tóraolvasás, délutáni ima, az ünnep vége. **Shana tova 5769!**

Az események a JDC és a JHF támogatásával jöhetnek létre.

Mindenkit szeretettel várunk!

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Raab Helenka néni 90 éves

Rosh Hasanah előtt ünnepli 90. születésnapját a KZSH tagja Raab Helenka néni, aki Kárpátalján született és a Vészkorszak után került Komáromba. Pár hónapja Kolozsnémán él, az ottani idősek otthonában, ahol a KZSH irodavezetője és tagjai rendszeresen látogatják.

A KZSH Erev Rosh Hasanahkor az ünnepi vacsora keretében köszönti az ünnepltet. Mazl Tov! Bis 120!

Gratulálunk

A Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – augusztus 20-a, államalapító Szent István király ünnepe alkalmából **A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL** (polgári tagozata) kitüntetését adta át:

Schöner Alfréd egyetemi tanárnak, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem rektorának, a zsidó tudományosságnak és oktatásnak szentelt életútjáért, valamint a történelmi egyházak közötti dialógus kialakítása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként.

Rektor Úrnak ezúton is gratulálunk!

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetők felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Korona és devizaszámlák egyaránt!

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vgy

10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno vgy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

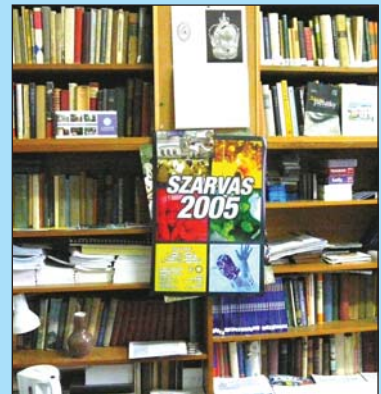
Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Navon család (Bné-Brak), dr. J.J. (Komárom), Weisz Anna (Dunaszerdahely) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük.

✧ A Spitzer Béla Kiskönyvtár állománya pályázati támogatásokból és Toronyi Zsuzsanna (Budapest) könyv-adományaiából bővítette állományát.

✧ A Nagyünnepekre a Joint pozsonyi képviselete támogatásával új imakönyveket szereztünk be.

✧ Augusztus végén látogatott a Menházba Havas Tamás úr és neje Budapestről. Havas úr családfakutatása során jutott el hozzánk. Ősei keresésében a KZSH is segítséget nyújt neki.

✧ További eredeti és másolatban kapott, a komáromi közösséget érintő iratokkal bővült a Schnitzer Ármikromúzeum állománya. Az új zsinagógai évben is várjuk a KZSH-hoz kapcsolódó dokumentumokat és fotókat!

✧ Az 5769-es zsinagógai esztendőre szóló naptárak kaphatók a KZSH titkárságán (cseh és magyar változat). Érdeklődni Haas Judit irodavezetőnél lehet.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** 3884/2008. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

Zeneszó a Menház kertjében

Tudósítás a Zsidó Kultúra Európai Napjáról

A Menház kertjében immár sokadszorra felállított Generációk sátra jelezte, hogy a Komáromi Zsidó Hitközség ismét nagyszabású rendezvényre készül. 2008. szeptember 7-én közösségünk újból bekapcsolódott a zsidó kultúrát bemutató európai rendezvénysorozatba. A kora délelőtti órákban a zsidó hitközségek és közösségek harmadik regionális találkozására került sor a zsinagógában.

A megjelenteket dr. Antala Zsuzsanna, a nap moderátora köszöntötte – köztük Egyed Juditot, a budapesti Ok-

terveiről. A régió zsidó közösségeinek képviselői egymás után járultak a mikrofonhoz, hogy hírt adjanak kiléjük

Yonathan Nitzan a Menház kertjében koncertezett

tatási és Kulturális Minisztérium Egyházügyi Kapcsolatok Titkárságának képviselőjében, majd Paszternák Tamás, a nap főszervezője számolt be az előző találkozó óta eltelt időszak eredményeiről, gondjairól és a jövő

mindennapjairól. Berman Dávid a szolnoki, Jávor Mátyás a székesfehérvári, Sebestyén Pálmai Mariann a soproni, Einhorn László a tatai és Tóth Andrea, a budapesti Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium vezető

A Golda Meir Szalonzenekar nagy sikert aratott

judaisztika tanára a salgótarjáni zsidó életről számolt be. Jó érzés volt hallani, hogy Jávor Mátyást idézve „Mindenhon meg van az akarat a kis közösségek fenntartására!”. A délután folyamán csatlakoztak hozzánk az érsekújvári, a dunaszerdahelyi, a nyitrai és agalántai közösségek tagjai is.

A régiós körkép után Paszternák Tamás ismertette a KZSh 2008 januárjában elindított MELAMED oktatási programjának célkitűzéseit, majd e rendezvénysorozat keretében Túri Anett, az OR-Zse judaisztika tanár szakos hallgatója a Nagyünnepekről tartott Ünnepváró előadást.

A délelőtti program az Európa Szállodában megrendezett ebéddel fejeződött be, ahol Zeev Boker, Izrael állam szlovákiai nagykövete osztotta meg gondolatait a regionális találkozó résztvevőivel. A Zsidó Kultúra Európai Napjára látogató ortodox vendégeink a Menházban fogyaszthatták el köser ebédjüket.

A délután folyamán két előadás hangzott el. Dr. Martin Korčok, a Szlovák Nemzeti Múzeum Zsidó Kultúra Múzeuma igazgatóhelyettese „A megmentett emlékek könyvtára” címmel mutatta be a CENTROPA szlovákiai tevékenységét, és az általuk készített oktatási segédanyagként használható filmeket, melyek egy-egy Holokauszt túlélő visszaemlékezései alapján ismertetik, milyen is volt az élet a második világháború előtt, alatt és után. Cukás Judit, vallástörténész, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának vallástudományi szakreferense arról beszélt, miért is aktuális a „kodosim” parancsa az egyistenhívő vallásokban. Az előadást Potoková Katarína fordította szlovák nyelvre.

A nap folyamán sokan tekintették meg az új emlékkal gazdagodott Schnitzer Ármin Mikromúzeumunkat, ahol Paszternák András kalauzolta az érdeklődőket.

A Zsidó Kultúra Európai Napjának idei témája a zene volt. A Menház kertjében tartott ízelítőt ősi és modern dallamokból Yonathan Nitzan, Bécsben élő izraeli zenész és zeneszerző.

(Folytatás a következő oldalon)

(Folytatás az előző oldalról)

Hagyományainkhoz híven idén is kiosztottuk a Kehila Regio és Kehila Haver díjakat. A Kehila Régió díjban 2000 óta olyan zsidó személyiségek részesülnek, akik példamutató tevékenységükkel sokat tettek a régió vallási, kulturális és közösségi életének fenntartásáért.

2008-ban Kehila Régió díjasok:

A Navon házaspár – Ági néni és Smuel bácsi - a szarvasi Lauder –Joint Nemzetközi Nyári Zsidó Ifjúsági Tábor vallási felügyelői - a régió zsidó fiatalságának vallási nevelésében és a hagyományok őrzése érdekében végzett munkájuk elismeréseként

Jávor Mátyás – a Székesfehérvári Zsidó Hitközség elnöke- a helyi zsidó közösség folyamatos fejlesztéséért a vallási és kulturális tradíciók ápolása terén végzett munkája elismeréseként

Kehila Haver díjban 2006 óta olyan nem zsidó személyiségek részesülnek, akik a Holokauszt áldozatok emlékének ápolásáért és a tolerancia erősítéséért tevékenykednek régióinkban.

Pozba község önkormányzata Valent Aranka polgármester és Tóth Árpád református lelkész vezetésével - a pozbai zsidó közösség emlékének példamutató ápolásáért, a Holokauszt emlékmű felállításáért, a helyi zsidó temető folyamatos rendben tartásáért

Zsok Gizella, könyvtáros- a bátorkezsi és az esztergomi zsidó közösség történetének kutatásáért, a Komáromi Zsidó Hitközség Könyvtárának kategorizálásáért

Megosztott díjban részesültek: **Eva Hlaváčová**, a nyitrai Andrej Bagar Színház színművésznője. Nyitra város önkormányzati képviselőjeként szerzett érdemeket a nyitrai zsinagóga felújításának kezdeményezésében, amely ma a város egyik legszebb kulturális intézménye. Dramatizálta Viola Kováčová: A Barchesz ideje című könyvét, ezzel a monodrámával hozzájárult a tolerancia erősítéséhez, méltó emléket állítva a Holokauszt áldozatainak.

PaedDr. Alena Bugárová Pozsonyból, korábban nyitrai lakos. Eva Hlaváčovával közösen a zsinagóga rekonstrukció egyik kezdeményezője volt. Számos rendezvényt szervezett keresztény és zsidó közösségeknek, ezzel is erősítve egymás elfogadását.

Štefan Šebo – a nagysallói (Tekovské Lužany) zsidó közösség emlékének

Valent Aranka Pozba község polgármestere

ápolásáért, a helyi zsidó temető rendben tartásáért, kulturális és vallási programok szervezéséért.

A díjátadón megjelent dr. Bastrnák Tibor Komárom polgármestere és Andruskó Imre, a Selye János Gimnázium igazgatója, mindketten a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának képviselői.

Az egész napos rendezvényt a szegeci Golda Meir Szalonzenekar fergeteges koncertje zárta. Molnár Orsolya, Dr. Juhász Máté és Markovics Zsolt,

túrák 2008 program, Komárom városa, Nyitra megye Önkormányzata, Szochnut, JDC, MAZSIHISZ, Pincus Foundation, Joods Humanitair Fund és a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége Szociális és Egészségügyi Központja.

Külön köszönjük Eran El Bar, a Szochnut Közép-Kelet európai oktatási igazgatója segítségét.

A nap zavartalan lebonyolításáért köszönet illeti Müller Ferencet, Szántó Györgyöt a Carmel kft. ügyvezető igaz-

Hárman a résztvevők közül (balról jobbra) Einhorn László (Tata), Tóth Andrea (Scheiber Sándor Gimnázium és Általános Iskola Budapest-Salgótarján), Zeev Boker (Izrael Állam pozsonyi nagykövete)

szegeci főrabbi kellemes perceket szerzett mindenkinek.

A Zsidó Kultúra Európai Napjának idei rendezvényei a helyi és az országos média élénk érdeklődése mellett zajlottak. Az esemény nem jöhetett volna létre a következő támogatók segítségével: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma- Kisebbségi Kul-

gatóját, Haas Juditot, a KZsH irodavezetőjét, Potoková Katarínát, Pasternák Antalt, Weissóvá Alicát, Paszternákné Kertész Zsuzsannát, Od robinák Eriket és Piczek Ferencet.

Az eseményt a Komáromi Zsidó Hitközség a Magyar Zsidó Kulturális Egyesülettel közösen szervezte.

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

A holokausztra emlékező kiállítás nyílt egy vagonban Tatabányán

Gordon Gábor, az Élet Menete Alapítvány elnöke a megnyitón elmondta: fontosnak tartják, hogy mindenki képet kapjon a vézskorszak pusztításairól, és megismerve a tényeket, az antiszemitá, rasszista érzelmeket kirekessze magából.

A rendezvényen beszédet mondott Schmidt Csaba, Tatabánya alpolgármestere is, s kijelentette: emlékezni erkölcsi kötelességünk. – Nem megkerülhető feladat ez az ember élete során, ha meg akarja őrizni az emberiségét. Néha azonban különösen nehéz szavakat találni az emlékezéshez, mert ki kell mondanunk a kimondhatatlant – mondta az alpolgármester.

A tárlat helyszínéként szolgáló vagon falain láthatjuk zsidó családok fotóit, mellükön a frissen feltűzött sárga csillaggal, és a képek megmutatják azt is, hogyan nézett ki a budapesti gettó a felszabadulása után. A temetetlenül egy kupacban heverő gyermekholtszettek látványa mellett talán a legmegrázóbb kép az, amelyen azt ábrázolja, amikor a saroglyára fektetett felnőtt mellére rátettek egy halott csecsemőt, hogy egy fordulóval két holtestet tudjanak elszállítani.

A kiállítás megnyitóján megjelentek között volt Lobenwein Lászlóné, ifj. dr. Petrassy Miklós önkormányzati képviselő, valamint Dr. Bene Magdolna címzetes főjegyző is. Sándor Tamás a holokauszt túlélők nevében emlékezett és többek között elmondta: a vézskorszak időszakában sokan segí-

tettek honfitársaiknak. Ennek köszönhető, hogy a magyar zsidóság egyharmada túlélte a háborút. Sándor Tamás példaként említette a posztumusz „Világ Igaza” kitüntetésre felterjesztett néhai Dr. Petrassy Miklós orvos-ezredest, aki több mint ezer zsidó honfitársát mentette meg a holokausztól, s akinek Tatabányán élő fiát külön köszöntötte.

A kiállításon a Magyar Nemzeti Múzeum archív fotói, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum korabeli öltözékei láthatók. A tárlatot tavaly március óta az ország 27 településén 50 ezernél több látogató nézte meg.

Tatabányán a tárlat szeptember 15-19-ig tekinthető meg, azután tovább vándorol városról városra – mondta el Novák Ilona múzeumpedagógus, majd hozzátette: a szervezők célja, hogy segítsenek a közös emlékezésben, és segítsenek abban is, hogy az általános iskolás korosztály hetedik-nyolcadik osztályos tanulói, valamint a középiskolás diákok „kihelyezett” történelemóra keretében megismerjék a vézskorszakot, illetve azt a drámai folyamatot, amely a holokauszthoz vezetett.

A megnyitó után máris elkezdődött az első „kihelyezett” történelemóra, melyet – az iskolák érdeklődése alapján úgy tetszik – még sok követ majd a kiállítás négy napja alatt.

(forrás: www.tatabanya.hu)

Rebbetzin az Urániában

Élénk reklámkampány előzte meg zsidó körökben Esther Jungreis rebetzin „Az élet egy próbatétel” című előadást. A budapesti Uránia Nemzeti Filmszínház nagyterme szinte teljesen megtelt a rendezvényre. Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója és az USA magyarországi nagykövetségének köszöntő szavai után a rebetzin lépett a színpadra. Magyarul köszöntötte a megjelenteket, s felidézte

gyermekkorát, melyet Szegeden töltött és a neves hazai Jungreis rabbik emlékét. Az angolul megtartott, szinkron tolmács által fordított előadás az életéről szólt, arról, hogy bármennyire is nehéz helyzetbe kerülünk, mindig próbáljunk meg pozitívan gondolkodni.

Jungreiss rebetzin könyve a KZsH Spitzer Béla Kiskönyvtárából kölcsönözhető.

PA

Szlovák vonatkozású események a Zsidó Nyári Fesztiválon Budapesten

Augusztus végén és szeptember elején számos eseményt rendeztek Budapesten és Magyarország más városaiban is a XI. Zsidó Nyári Fesztivál keretében. A színes eseménysorozat két olyan programra is sor került, amely szlovák vonatkozású. A Szlovák Köztársaság Budapesti Kulturális Intézetében Testvériség címmel nyílt kortárs festészeti triennálé. A megnyitón szinte megtelt az Rákóczi úton található intézet udvara, ahol Milan Kurucz, az intézmény igazgatója mondott köszöntőt. A kiállítást Zoltai Gusztáv, a MAZSIHISZ ügyvezető igazgatója és Bálint András színművész nyitotta meg. Az eseménye megjelent Juraj Migas Szlovákia budapesti nagykövete is.

Pár órával a sikeres megnyitó után megtelt a Dohány utcai zsinagóga a Klezmer maraton első estjén, melyen két együttes lépett Európa legnagyobb zsinagógája színpadára, a pozsonyi Pressburger Klezmer Band és a Budapest Klezmer Band. A nagyszerű koncertet megtekintette dr. Fero Alexander, a SZLOZSIHISZ ügyvezető igazgatója is, akinek egyik fia a zenekar vezetője. A együttesek óriási sikert arattak. Bízunk benne, hogy a hasonló közös rendezvények a továbbiakban is folytatódnak.

PT

Új honlapok

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége hosszú szünet után új honlapot indított, amely a www.uzzno.eu címen érhető el. Az oldal anyagát folyamatosan színesítik, fejlesztik.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége augusztus végén jelentkezett új weboldalával.

A lap a www.mazsihisz.com, illetve a www.mazsihisz.org címen található.

-p-

TRADÍCIÓ - a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Velünk ünnepelnek

Bemutatkozik Megyes Pál és Schwezoff Dávid

Megyes Pál

Megyes Pálnak hívnak, az OR-ZSE Rabbihelyettes szakának vagyok első éves hallgatója, emellett kántor szakon is most kezdtem el tanulmányaimat. Budapesten élek, a Bálint Közösségi Házban működő Anna Frank Kolégium vendéglakásában. 20 évesen kezdtem el a zsidósággal foglalkozni, az OR-ZSE Judaisztikai Tanár szakán mélyítettem el a tudásomat. Az egyetemi évek után a Budai Körzet – Frankel Leó utcai zsinagógájában vállaltam el sameszi állást, ahol igyekeztem a hagyományos sameszi feladatokat ellátni, melyek a zsinagógai teendők mellett Talmud-Tóra oktatást, Bar-Mitzva felkészítést, zsinagógai élet és ünnepek szervezését, lebonyolítását is magában foglalta.

2006 nyarán aliyáztam Izraelbe, ahol elsősorban a héber nyelvet sikerült jól elsajátítanom, sok barátot szereztem, jobban megismertem az izraeliek gondolkodását, mindennapjaikat, emellett sok tapasztalatot szereztem az élet számos területén.

2008 nyarán jött az elhatározás, hogy a már megkezdett úton tovább haladjak, elmélyüljek a zsidó tudományokban, és a megszerzett ismeretekkel, tapasztalatokkal a magyarországi neológ közösségeket erősítsem.

A Rabbi számomra mindig azt az

embert jelentette, aki tudásával, kitarító közösségi emberként az Ö.való által ránk hagyományozott adományával, a Tórával és annak tanításával szolgálja a közösségét, a zsidóságot.

Többször voltál már nálunk Komáromban. Hogyan látod a kis közösségeket? Milyen jövőt vizionálsz ezeknek a kiléknek? Milyen elvárásokkal érkezel Komáromba?

Emlékezetemben a Komáromi közösség mindig kedves, családias közösségként szerepel. A Paszternák család és segítők az elmúlt 12 évben rengeteget tett azért, hogy ez a bámulatos, nagy múltú közösség megőrizze egyediségét, ápolja testvérei emlékét, gondolja a zsidó hagyományt Komáromban. A vidéki zsidóság ereje a közösség összetartásában, egymás iránti megbecsülésében van, melyet a közösség vezetőinek állhatatos munkája tud igazán erős közösségekké alakítani. A vidéki zsidóság, mely sajnos a Soá vérvizataros időszakában a legnagyobb veszteségeket volt kénytelen elszenvedni, a magyarországi zsidóság legszínesebb, legösszetettebb közösségeit tudta felmutatni. Nekünk vállalási, világi vezetőinknek az egyik legnagyobb kihívást a vidéki közösségek újraélesztése jelenti, melyben nem vagyunk egyedül, hiszen a vidéken élő közösségek újra felfedezik identitásukat, zsidóságukat, és szomjaznak a tudásra, a közös rendezvényekre, az együttlétekre, melyeknek legjobb otthonai a zsinagógák, imaházak, közösségi épületek.

Mit szeretnél átadni a helyi közösségnek?

A magyarországi zsidóság szeretetét, megbecsülését, az OR-ZSE Rektórnak, Dr. Schőner Alfréd Rabbi úrnak és családjának, az OR-ZSE tanárainak, diákjainak szívből jövő jókívánásait. Szeretném, hogy az Imák közös elmondása, a Tóra olvasása és a

komáromi közösség olyan ünnepi légkört tudjon teremteni, melyen a zsidó újév, a Ros Hasana és az azt követő Engesztelő Nap, a Jom Kippur szellemiségét, hagyományát a legszebben tudjuk együtt megünnepelni, őrizve eltávozott testvéreink emlékét, akik nem lehetnek itt velünk. Kívánom, hogy a korábban megkezdett hagyomány folytatódjon, a környéken élő testvéreink is eljőjenek, jelenlétükkel is emelve az ünnepek fényét.

Mi számodra a Nagyünnepek legfőbb üzenete?

A nagyünnepek közel hozzák egymáshoz az embereket, közösségeinkben ünnepeljük meg a zsinagógai újév kezdetét, együtt borulunk le az Ö.való előtt bocsánatáért könyörögve, hogy az ünnepek elmúltával örüljünk egymásnak, az összetartozás kellemes érzésével. Nem véletlen, hogy valamilyen módon minden zsidó részt vesz Ros Hasana és Jom Kippur ünneplésében. Ezeknek a napoknak a jelentősége annyira nagy, hogy minden zsidó lelkét megérinti, függetlenül attól, hogy zsidóságát milyen módon éli meg. A hagyomány a Ros Hasana-tól kezdődő, és Jom Kippurral záródó időszakot gyakran nevezi „Félelmetes Napoknak”, ezek nem szomorúak. Valójában Jom Kippur az év legszentebb napja és bensőséges értelemben egyben az év legboldogabb napja is. Jom Kippurkor kapjuk meg ugyanis Isten legbensőségesebb ajándékát: bocsánatát. Amikor az egyik ember megbocsát a másiknak, a barátság és a szeretet érzése felülemelkedik a rosszon, ami megtörtént.

Schwezoff Dávid

Budapesten születtem, 1979-ben, középiskolai tanulmányaimat az Amerikai Alapítványi Iskolában végeztem, párhuzamosan ének, és zenei tanulmányokat is folytattam, 6 éves koromtól kezdve.

Hol és mikor tanultál kántornak?

Az érettségit követően kaptam lehetőséget, hogy az Egyesült Államokban tanuljak.

(Folytatás a következő oldalon)

(Folytatás az előző oldalról)

A Yeshiva Shaarei Torah of Rockland tanulója lettem, és beiratkoztam a Yeshiva University kántor szakára is. Tanárom volt több nemzetközileg elismert kántor is, Bernard Beer és Joseph Malovany. Tanulmányaim során a nagyünnep, a zarándokünnep, és a szombat liturgiáját sajátíthattam el az imarendek sajátos dallamvilágát, zenei motívumait (nusach), az imarendek tartalmi értelmezését és felépítési metodikáját, továbbá az egyes imarészekhez és ünnepekhez kapcsolódó egyedi énekműveket, a kántorirodalom legnevesebb alkotóitól - előadóitól.

Ebből az időből származik az a meglátásom is, hogy a zsinagógai imák közösségi jellegét meg kell erősíteni, főbb imarészeket könnyebb dallamokkal kell énekelni alkalomról-alkalomra, hogy mindenki fokozatosan be tudjon kapcsolódni. Az Egyesült Államokban számos "Young Israel" hitközség igyekszik ezt az egyensúlyt megtalálni, így egyidejűleg érvényesül az ősi dallamvilág, a közösségi ünneplés megjelenése a zenében is, valamint a klasszikus és szakrális zene találkozását megjelenítő kántorművészet. Magyarországra gazdasági tanulmányok megkezdése miatt tértem vissza, amelyeket azóta főiskolai szinten sikeresen befejeztem, és továbbtanultam MBA végzettségért.

Éveken át Győrben dolgoztál kántorként. Hogyan látod a kis közösségeket? Milyen jövőt vizionálsz ezeknek a kiléknek?

Néhány év elteltével kaptam felkérést, hogy a Győri Hitközség kántor-előimádkozói tennivalóit lássam el. A korábban dicső múlttal kiemelkedő hitközségek mára komoly nehézségekkel küzdenek. Egyre kevesebb városban tekinthetjük - klasszikus értelemben - hitközségi létnek a zsidóságot. Véleményem szerint a legnehezebb feladatunk abban rejlik jelenleg, hogy megtaláljuk azt a középutat, amelyben a hagyományörző identitás erősítése mellett mindenki magáénak érezheti majd a mindennapi zsidó életet.

Sokkal nagyobb felelősséggel tartoznak egymás iránt a vidéki kis közösségek tagjai. Jobban kell figyelni egymásra, a napi kapcsolattartásra, - legtöbbször már csak néhány család között, tudjunk egymásról, és számíthatunk egymásra az élet minden kérdésében. Ezáltal válik értékessé a közös ünnepek ereje is. Ennek tudatában kezdtük el a közösségi szederesték szervezését Győrött is, ahol néhány évtizedig az otthoni, családi szeder volt szokás.

Mit szeretnél átadni a helyi közösségnek? Mi számodra a Nagyünnep legfőbb üzenete?

Tisztelt Hittestvérünk!

Ismét eltelt egy év, ebben a hónapban legnagyobb ünnepeinkre készülünk. Szeptember 29-én, hétfőn este köszönt be az 5769-es esztendő. Rosh Hasanah (az Újév) és Jom Kippur (az Engesztelő nap) azok a napok amelyeken minden zsidó ember elmegy a zsinagógába, számot ad az elmúlt évről és felkészül a következőre.

A Komáromi Zsidó Hitközség létszáma sajnos rohamosan csökken, idős és középkorú hittestvéreink mennek el, utánpótlás pedig nincs. Fontos, hogy legalább az ünnepek idején össze tudjunk jönni, mindenki ott legyen közöttünk a zsinagógában. Természetesen más vallású családtagjait is örömmel fogadjuk.

Az idén a budapesti Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetemmel folyó

együttműködés eredményeként Megyes Pál judaisztikai tanár, rabbihelyettes szakos hallgató mond majd ünnepi beszédet és vele folytatódik majd a „Tanház a Menházban” sorozat is, melynek keretében minden érdeklődőnek lesz lehetősége tanulni, új ismeretekre szert tenni. A kántori feladatokat Schwesoff Dávid látja el, aki április óta rendszeresen működik közösségünkben.

Találkozunk 2008. szeptember 29-én, 18:30-kor a zsinagógában!

Békés, boldog új esztendőt kívánva.

Tisztelettel:

Pasternák Antal
elnök

Komárom, 2008. szeptember 7.

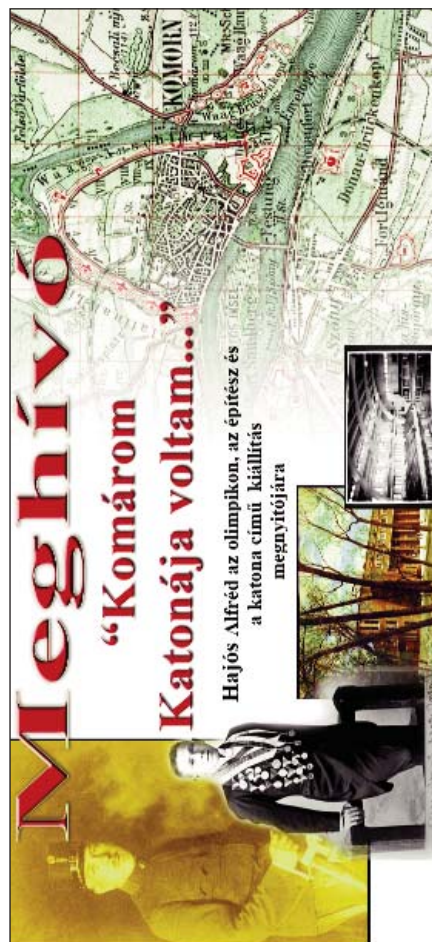
Sajnos mára sokan nem tudják egy-egy ünnep lehetőségét, de a megfelelő alkalomra nyitottak lennének; a több évtizeden át gyűrűződő szociológiai és demográfiai problémák nem adtak mindenkinek egyformán lehetőséget, hogy átélje a zsidóság igazi értékeit. Korosztályunknak szerintem ez kell, hogy a legfontosabb kihívása és küldetése legyen. Ezért tartom figyelemre és támogatásra méltónak a Komáromi Hitközség fejlődését is. Közlebb kell hoznunk a zsinagóga igazi hangulatát, az imák világát; és érthetővé, átélhetővé tenni az ünnepek, a szombatok légtérét.

-P-

Komárom katonája voltam

A fenti címmel nyílt kiállítás 2008. szeptember 19-én 14 órakor, a Monostori Erődben, Dél-Komáromban. A tárlat emlékezés Hajós Alfrédra, az első magyar olimpiai bajnokra, az építésre, a katonára.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Könyvajánló – L. Juhász Ilona rovata

Hosszabb szünet után indul újra a Könyvajánló a Hitközségi Híradóban. Ezúttal L. Juhász Ilona, a komáromi Fórum Intézet etnológusa vállalta, hogy hónapról-hónapra szemezget majd a Spitzer Béla Kiskönyvtár állományából. Jó olvasást!

Az örök mementő: Auschwitz

Laurenc Reest, Nagy Britannia egyik legkiválóbb televíziós producerének tartják. Érdeklődésének súlypontját a modern kori történelem jelenti, ebben a témában már öt könyvet is írt, valamint számos dokumentumfilmet készített. Többek közt ő volt az írója és producere annak az Auschwitzról készült dokumentumfilmnek, amelynek alapján megírta felkavaró, sok ismeretlen tényt felsorakoztató könyvét. A kötet 2005-ben jelent meg angol nyelven, s még ugyanebben az évben a magyar fordítása is napvilágot látott: éppen az auschwitzi tábor felszabadulásának 60. évfordulóján.

A szerző kötetét az Auschwitzban meggyilkolt 1,1 millió férfi, nő és gyermek emlékének ajánlja. Bevezetőjében a következő megrázó sorokat olvashatjuk: „Miközben ezen a könyvön dolgoztam, azoknak a hangját hallottam lehangosabbnak, akikkel nem készíthettem interjút: az 1,1 millió embert, akit Auschwitzban gyilkoltak meg, és különösen azt a több mint 200 000 gyermekét, akiktől megtagadták a lehetőséget, hogy felnőjenek és megismerjék az életet. Egy kép azóta is kísért, amióta először hallottam róla: a halott zsidóktól elrabolt üres babakocsik, amelyeket ötös sorban toltak az auschwitzi vasútállomás felé. A fogoly szerint, aki szemtanúja volt ennek a jelenetnek, a „menet” órákon át haladt előre.”

Laurence Reest nagyon sok kérdés foglalkoztatja a náci államgépezet működésével kapcsolatban, ennek bemutatására számos háborús bűnöst is megszólaltat kötetében, de nyilatkoznak a túlélők is. Munkája során több száz interjút készített ebben a témában. Felhívja a figyelmet arra a kevés-

bé ismert tényre is, mint pl.: „Ha az érintett nemzeteket tekintjük, a zsidókat legnagyobb arányban Magyarországról hurcolták Auschwitzba (438 000 főt) 1944 elejének tébolyult hajtvadászata során. A sorban ezután következik Lengyelország (300 000 főt) ...”. A kötetben végigkísérhetjük azt a folyamatot, hogyan vált az eredetileg lengyel politikai foglyok őrzésére létrehozott koncentrációs tábor a világtörténelem legnagyobb és legszörnyeb-

tesebb tömeggyilkosság helyszínévé egy precízen megszervezett halálgyárrá. A szerző azon túl, hogy betekintést nyújt az olvasónak ennek az ördögi, tökéletesen megtervezett gépezetnek működésébe, számos kevésbé, vagy egyáltalán nem ismert új tényre is rávilágít, mint pl. a koncentrációs táborokban virágzó korrupció, vagy a tábori bordélyház működése. Ugyanakkor arra is fény derül, hogy a bíróságok milyen elnézőek voltak nagyon sok háborús bűnösrel szemben: az Auschwitzban szolgálatot teljesítő kb. 6500 SS-tag közül csupán 750 személy ka-

pott valamilyen büntetést, 85 százalékuk megmenekült.

Ezek közé tartozott Oskar Gröning is, aki kényelmes életkörülmények között öregedett meg. A sors iróniája, hogy éppen a holokausztagadók miatt, idős, 80 éves korában határozta el, hogy megszólal, elmondja auschwitzi élményeit. A filatéliai klubban találkozott egy holokausztagadóval, majd ezután szerzett be magának egy holokausztagadó újnáci kiáltványt, ennek margójára jegyezte fel megjegyzéseit, majd elküldte a holokausztagadó filatelistá klubtársának, aki egy újnáci kiadványban megjelentette a holokausztagadók állításait cáfoló kommentárokat. Gröning ezután számos telefonhívást és levelet kapott, ezek „90 százaléka mind olyan emberektől jött, akik megpróbálták bizonyítani, hogy amit saját szememmel láttam és Auschwitzban tapasztaltam, az egy nagy-nagy tévedés, hogy csupán hallucináltam, mert az egész meg sem történt” – nyilatkozta az interjú során. Az élet furcsa helyzeteket produkál: hogy éppen ő, az egykori SS-tag szállt vitába a holokausztagadókkal. „Szeretném, ha hinnének nekem. Láttam a gázkamrákat. Láttam a krematóriumokat. Láttam a máglyákat. Ott voltam a rämpán, amikor a szelekcióra sor került. Szeretném, ha elhinnék nekem, hogy mindezekre sor került, mert én ott voltam” – üzentek neki.

Laurence Rees számos kérdést fejtett meg a kötetben, mint pl.: miért csupán néhány ország adott menedéket a menekülő zsidóknak, s vajon a szövetségesek miért óztkodtak annyira a közvetlen beavatkozástól, annak ellenére, hogy mindenről tudtak, ami a koncentrációs táborokban történt? Többek közt például az 1943. november 19-én Auschwitzból megszökött lengyel származású dr. Jerzy Tabau részletes beszámolójából is tudomást szerezhettek, mint ahogy a valamivel később megszökött két szlovák fogoly írásban rögzített vallomásából is.

(Folytatás a 10. oldalon)

Macesz Maci és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

ISRAEL CONNECT EUROPE fiatal zsidó vezetők szemináriuma Londonban

Az Israel connect program célja, hogy közelebb hozza a diaszpórában élő 25 és 35 év közötti zsidó fiatalokat Izraelhez. A hat szemináriumból (5 hétvége Európában és 1 Izraelben) álló sorozat első konferenciájára Londonban került sor szeptember 12-14-ig. A program a Szochnut, a Hagshama és a Világ Cionista Szervezete Cionista Aktivitások Osztálya szervezésében jött létre. A közel 100 résztvevő Európa minden

Néhányan a nemzetközi csapatból Ivan Jordanov (Bulgária), Harriet Haras (Finnország), Erwin Simsenshon (Románia), Jardena Jakobson (Németország) és Paszternák Tamás

részből érkezett, Görögországtól Macedónián át egészen a Skandináv országokig. Én annak a csoportnak a részeként kerültem az eseményre, amely júliusban az izraeli külügyminisztérium szervezésében Jeruzsálemben töltött két hetet (lásd a HH augusztusi számában megjelent írást). A szeminárium európai résztvevői szinte kivétel nélkül mind ott voltak Londonban is. Magyarországot a Szochnut 4 fős küldöttsége képviselte.

A program a Hampstead városrészben található zsinagógában kezdődött ünnepélyes szombatfogadással. A zsinagóga közössége látta vendégül szombaton a szeminárium résztvevőit. Az esti ima után a szálloda különtermében vacsoráztunk, majd itt hangzottak el a nyitó köszöntők, előadások is.

A másfél nap alatt jutott idő kisebb városnézésre is. A hivatalos program előadásai között jutott idő arra is, hogy az egyes országok képviselői bemutassák közösségüket, új kapcsolatokat építsenek.

A szemináriumon az alábbi előadások hangzottak el: Izrael arab lakossága (Haim Kornen, az izraeli külügyminisztérium korábbi osztályvezetője), A cionizmus kihívásai a következő generációknál (David Breakstone, Világ Cionista Szervezete Cionista Aktivitások Osztálya vezetője), Hogyan beszélhetünk Izraelről szélesebb körben (Gavin Gross, a Brit Cionista Szövetség külkapcsolati vezetője), Izrael és az iszlám

Az oldal a Jewish Child's day támogatásával jött létre!

extrémizmus veszélye (Douglas Murray, a Szociális Kohézió Centrum kommentátora és igazgatója), Európai Fiatal zsidó vezetők Izraelért (Orit Lavy és Rafi Nasi, a Szochnut vezetői), Intelligencia fogalmak és félreértések (Efraim Halevy a Moszad volt igazgatója), Az iráni fenyegetés (Ran Gidor, a londoni izraeli nagykövetség diplomatája).

Valamennyi előadás után volt lehetőség a hozzászólásokra, vitákra, kérdésekre. A következő állomás november végén Amszterdamban lesz.

Paszternák Tamás

Ági néni és Smuel bácsi Komáromban

Néhány évvel ezelőtt, kezdő szarvasi madrichkoromban adtam egy Hitközségi Híradót Ági néninek Szarvason. A nyár után postán küldtük nekik az újságot Bné Brakba. Az elmúlt esztendőök alatt lelkes olvasóinkká váltak. Lapunkat, ha ők már elolvasták, tovább adják másoknak is a Szentföldön. Hosszú ideje tervezték, hogy egyszer eljönnek majd Komáromba, hogy megnézzék, milyen is az a Menház, amelyről oly sokat olvastak. Idén a Zsidó Kultúra Európai Napja (ZsKEN), és a nekik odaítélt Kehila Regio díj jó alkalmat biztosított arra, hogy vendégül lássuk a Navon házaspárt. Vendégeink megtekintették múzeumunkat és könyvtárunkat, a zsinagógát és a Wallenstein Zoltán termet, majd résztvettek a ZsKEN délutáni programjain. Kedves Ági néni és Smuel bácsi, öröm volt Önökkel Komáromban találkozni, reméljük máskor vendégül láthatjuk Önöket a Menházban!

Szarvas 2008 (még egyszer) avagy búcsú a „tábori nagyszüleinktől”

Nem a nyomda ördöge miatt olvasható újból a fenti cím, hasonlóan előző számunkhoz, a Hitközségi Híradó szeptemberi számában. Pár héttel az előző hónapban megjelent beszámoló után még egyszer visszatértünk idén nyáron Szarvasra a negyedik tur-

bácsi pedig egy tejes és egy húsos kosárkában a tábor „legfinomabb falatait” vihette haza. A Navon család izraeli otthonát ékesítheti a szarvasi ebédlő épületének részletgazdagon kidolgozott makettja is. A rendezvényt még hangulatosabbá tette, hogy időközben

Az új házak a szarvasi táborban

nus utolsó napjaira. Ezúttal azonban nem táborozni mentünk, egy különleges, számunkra kicsit szomorú esemény hívott minket a Kőrös-parti városba. Búcsúzni, vagyis inkább köszönetet mondani mentünk az elmúlt nyarak, számunkra oly fontos helyszínére. A szarvasi tábor konyháját 1991-től vezető és felügyelő izraeli Navon házaspár, Ági néni és Smuel bácsi döntött úgy, hogy 18 év munka után befejezik a „táborozást”. Augusztus 20. délutánján, egykori táborozók, madrichok (ifjúsági vezetők), a tábor orvosai és a működtetésben jelentős szerepet vállalók gyűltek össze, hogy egy kis összejövetel keretében mondjanak köszönetet a Lauder/Joint tábor két meghatározó személyiségének. Történetek, képek, videók idézték fel az elmúlt esztendőket turnusait a meglepetés partyn. A szavak mellett nem maradhettek el az ajándékok sem. A tábor vezetése egy fotókkal, konyhai emlékekkel színesített emlékalbumba gyűjtötte össze az Ági néniék és Smuel bácsinak szóló üzeneteket. Ági néni Arany sodrófa díjban részesült, Smuel

megérkezett Veró Tamás rabbi is, aki hosszú éveken át töltött be fontos közösség formáló szerepet a táborban. Akik azt gondolták, ettől a délutáni búcsúzásától már nem lehet semmi meghatóbb, tévedtek. Másnap este, a turnus, illetve a 2008-as évad utolsó es-

Búcsú Szarvastól

téjének vacsorájánál az egész tábor köszönetet mondhatott Ági néniéknek, akik székre állva hallgatták, ahogy 500-an énekelnek nekik Friedman

Sasha, táborvezető és Jorge Diener, a Joint magyarországi irodájának vezetőjével.

Akik valaha jártak Szarvason, bizonyára tudják, milyen fontos szerepet is töltött be a Navon házaspár a tábor életében. Vallásos életvitelük sokunk számára példamutató volt. Kedves Ági néni és Smuel bácsi, köszönjük, hogy hosszú éveken át a „tábori nagyszüleink” voltak! Minden jót kívánunk Önöknek családjuk, unokáik és dédunokáik körében! Szarvas Önök nélkül már sohasem lesz olyan, mint azelőtt!!!

PA

Az örök mementó...

(Folytatás a 8. oldalról)

(A témáról lásd bővebben az Auschwitz-i jegyzőkönyv teljes szövegét, valamint Haraszi György kísérelő tanulmányát a Múlt és Jövő Kiadó által 2005-ben megjelentetett kötetben).

Laurence Rees kötetét a pesszista hangvétel jellemzi. Értetlenül áll a máig tovább élő antiszemitizmussal és a holokauszttagadókkal szemben. Többek közt ezt írja a kötet, Felszabadulás és megtorlás című utolsó fejezetében: „Mélyről fakadó emberi igény, hogy azt érezzük, az életünk többé-kevésbé igazságos, hogy az ártatlanok illő jóvátételt, a bűnösök pedig büntetést kapnak. Sajnos, a történelem csak ritkán szolgál ezzel a megnyugvással, és a megváltás fájó hiányának legékesebb példája Birkenau földje, a világtörténelem legnagyobb temetője, amelyet a háború után a helybeliek túrtak fel a zsidók aranya után kutatva.”

Könyvét a következő gondolatokkal zárja: „Sosem szabad elfelednünk mindazt, amit tettek. A tudást, lehet bármily visszataszító, életben kel tartanunk az eljövendő nemzedékek számára. Figyelmeztetésként a magunk számára és mindazoknak, akik utánunk következnek.” Ehhez a tudáshoz járult hozzá a szerző nem kis mértékben ezzel a kötettel – mindenkinek szíves figyelmébe ajánlom.

L. Juhász Ilona

(Laurence Rees: *Auschwitz. A náci és a „végső megoldás”*. Budapest: Alexandra 2005, 320. p., ill.)

Kile Kaleidoszkóp

A Szlovák Zsidó Örökség Útja

Novemberben a Menház részévé válik a Szlovák Zsidó Örökség Útjának, az emléktábla tervezetét itt láthatják.

Titkársági hírek

A Komáromi Zsidó Hitközség titkárságán 2008 októberében az alábbiak szerint változik a munkarend:

2008. szeptember 29-október 1. (hétfő-szerda)	Rosh Hasanah	zárva
2008. október 8-9. (szerda-csütörtök)	Yom Kippur	zárva
2008. október 14-15. (kedd-szerda)	Szukkot	zárva
2008. október 21-22. (kedd-szerda)	Szukkot	zárva

Temetői hírek

A tovább folytatódnak a tárgyalások a temetőgondnok kiválasztásának ügyében. Szeptember elején a hitközség meghirdette a pályázat második fordulóját is. Az ünnepek alatt a temetői szokásos nyitva tartás (szombat kivételével reggel 8-tól napnyugtáig) az alábbiak szerint módosul:

2008. szeptember 29. (hétfő)	Erev Rosh Hasanah	12:00-ig
2008. szeptember 30.- október 1.	Rosh Hasanah	zárva
2008. október 8. (szerda)	Erev Yom Kippur	12:00-ig
2008. október 9. (csütörtök)	Yom Kippur	zárva
2008. október 13. (hétfő)	Erev Szukkot	12:00-ig
2008. október 14-15. (kedd-szerda)	Szukkot	zárva
2008. október 20. (hétfő)	Erev Szukkot	12:00-ig
2008. október 21-22. (kedd-szerda)	Szukkot	zárva

Meghívó...

...a Komáromi Zsidó Hitközség közgyűlésére, melyet 2008. szeptember 29-én, hétfőn 17:00-tól tartunk

Program:

- beszámoló az elmúlt közgyűlés óta eltelt időszakról
  - a hitközség új vezetőségének (5 fő) és felügyelő bizottságának (3 fő) megválasztása
  - a temetőgondnok megválasztása
- A közgyűlésen csak azok a tagok szavazhatnak, akik a 2008. évi tagdíjat befizetik legkésőbb a közgyűlés kezdetéig.

A vezetőségi tagsági és felügyelő bizottsági tagsági helyekre a jelentkezéseket 2008. szeptember 29-én, 12:00-ig lehet leadni levélben a KZSH titkárságán. A következő időszakban feltétlenül számíthatunk fiatalabb tagjaink munkájára, mert csak így biztosítható közösségünk további működése.

Megjelenésére feltétlenül számítunk.

Tisztelettel:

Pasternák Antal
elnök

A Menház felújítása támogatást nyert

A KZSH szeptemberben pályázati támogatásban részesült a londoni székhelyű The Rothschild Foundation Europe alapítványtól, a 2008-2009-re nyert összegből és a korábban már más forrásokból megszavazott támogatásokkal együtt hamarosan folytatódhat a Menház felújítása.

POZVÁNKA...

...na valné zhromaždenie ŽNO v Komárne, ktoré sa uskutoční v pondelok dňa 29. septembra 2008 o 17.00 hod.

Program:

- Referát o období od posledného valného zhromaždenia.
- Voľba nového vedenia ŽNO (5 členov) a dozornej rady (3 členovia).
- Voľba správcu cintorína.

Na valnom zhromaždení môžu hlasovať iba tí členovia ŽNO, ktorí zaplatili členský poplatok za rok 2008. Poplatok môžete vyrovnať najneskoršie pred začatím zhromaždenia.

Návrhy na členstvo vo vedení a v dozornej rade môžete odovzdať do 29. septembra 2008 do 12.00 hod na sekretariáte ŽNO alebo aj listom. V budúcnosti počítame s prácou mladých, nakoľko iba takto sme schopní zabezpečiť ďalší život komunity.

Bezpodmienečne Vás očakávame, počítame s Vašou účasťou.

S úctou:

Ing. Anton Pasternák
predseda

Správy z cintorína

Pokračujú rokovania o výbere nového správcu cintorína. Začiatkom septembra ŽNO vypísala druhé kolo výberového konania.

Počas sviatkov bude cintorín otvorený - s výnimkou soboty - od 8. 00 hod do západu slnka:

29. septembra 2008 (pondelok)	Erev Roš Hašana	do 12:00
30 septembra – 1. októbra 2008	Roš Hašana	zatvorené
8. októbra 2008 (streda)	Erev Jom Kipur	do 12:00
9. októbra 2008 (štvrtok)	Jom Kipur	zatvorené
13. októbra 2008 (pondelok)	Erev Sukot	do 12:00
14-15. októbra 2008 (utorok -streda)	Sukot	zatvorené
19. októbra 2008 (nedeľa)	Erev Sukot	do 12:00
20-22. októbra 2008 (pondelok -streda)	Sukot	zatvorené

Oznamy nášho sekretariátu

ŽNO v Komárne v októbri 2008 bude mať nasledujúce úradné hodiny:

29. septembra 2008 -1. októbra (pondelok-streda)	Roš Hašana	zatvorené
8-9. októbra 2008 (streda-štvrtok)	Jom Kipur	zatvorené
14-15. októbra 2008 (utorok-streda)	Sukot	zatvorené
20-22. októbra 2008(pondelok-streda)	Sukot	zatvorené

Získali sme peniaze na obnovu Menházu

V septembri získalo ŽNO od londýnskej nadácie The Rothschild Foundation Europe na roky 2008-2009 finančné prostriedky, ktoré spolu už predtým obdržanými peniazmi stačia k tomu aby sa zanedlho mohlo pokračovať v obnove Menházu.

Nové domovské stránky

ÚZ ŽNO Slovenska po dlhej prestávke opäť založili domovskú stránku, ktorá je prístupná na nasledujúcej adrese: www.uzzno.eu Stránku udržujú priebežne.

ÚZ ŽNO Maďarska založil novú webovú stránku, ktorú môžete nájsť na nasledujúcich adresách: www.mazsihisz.com, resp. www.mazsihisz.org.

Nová kniha:

Pražský rabinát

Gutman Klemperer
(Sefer Praha)

Pražský rabinát Gutmanna Klemperera, ktorý ve čtyřech pokračování otiskl Paschelesův pražský Illustrierter israelitischer Volkskalender v letech 1881–1884, poskytuje nejen zajímavý příklad odborné práce z období počátků české (německy psané) židovské historiografie, ale je také svědectvím o svém autorovi: pozoruhodné židovské osobnosti z přelomu osvícenství a moderní doby, rabínovi, který díky svému důkladnému vzdělání a moudrosti dokázal vždy nalézt schůdnou cestu mezi tradicí a reformou. Jak je zřejmé z práce o pražských rabínech, dovedl Klemperer podat minulost velmi autentickým způsobem a mistrovsky zachytit atmosféru a poměry, které v tehdejší židovském světě panovaly. Informace shromažďoval ze studia pramenů a původních spisů a z nejrůznějšího písemného materiálu, včetně děl čistě halachického obsahu, která často již neexistují. Odvolává se i na místní tradice a ústní zprávy o historických událostech, které dnes rovněž upadly do zapomnutí, aniž se přitom vzdává vlastního kritického hodnocení. Díky tomu se jeho vlastní práce samy stávají historickým pramenem, jež budoucí historik musí brát v úvahu.

Rabín a autor četných historických studií Gutmann Klemperer (22. 8. 1815 Praha – 28. 1. 1884 Tábor) studoval postupně na několika pražských ješivách a po dva roky byl také žákem dodnes proslulého bratislavského rabína Moše Sofera. Absolvoval osmileté studium na pražském piaristickém gymnáziu a dvouletý cyklus přednášek na Filosofické fakultě Karlovy univerzity. Roku 1843 se stal kazatelem v židovské obci v Táboře, v roce 1845 byl jmenován do funkce tábořského rabína a roku 1868 byl zvolen rovněž rabínem tábořského kraje; oba úřady zastával až do smrti. Pod vlivem svých učitelů, zejména rabiho Šmu'ela Landaua a Šlomo Jehudy Rapoporty, se jako jeden z prvních věnoval vědeckému bádání o minulosti českých Židů. Zanechal po sobě literární a badatelské dílo, které na své seriózní zhodnocení teprve čeká.

Z němčiny přeložila Alena Bláhová, 200 stran, pevná vazba, barevné ilustrační přílohy v textu.

(zdroj: www.sefer.cz)

(Pokračovanie zo strany 3.)

Cenu Kehila Regio v roku 2008 obdržali:

Manželia Navonovci - Ági néni a Šmuel báči- ktorí robili cirkevný dozor v Medzinárodnom letnom mládežníckom tábore Lauder –Joint v Sarvaši, ako uznanie ich práce s mladými z nášho regiónu v náboženskej výchove a pri zachovaní tradícií.

Publikum v synagóge

Mátyás Jávör – predseda ŽNO zo Székesfehérváru – za priebežný rozvoj miestnej komunity za zachovanie náboženských a kultúrnych tradícií.

Cenu Kehila Haver od roku 2006 obdržia také nežidovské osobnosti, ktorí pracujú v našom regióne v oblasti zachovania pamiatky obetí Holokaustu a pre zosilnenie tolerancie.

Samospráva obce Pozba - pod vedením starostky pani Aranky Valent a duchovného reformovanej cirkvi Árpáda Tótha – za príkladnú opateru pamiatky židovskej komunity v obci, za postavenie pamätníka obetiam Holokaustu, a za priebežnú údržbu židovského cintorína.

Gizella Zsok – knihovníčka, za výskumnú prácu v oblasti histórie židovskej komunity a Bátorových Kosihách a v Ostrihome, za kategorizáciu knižnice ŽNO v Komárne.

Cenu obdržali spoločne: **Eva Hlaváčová**, herečka Divadla Andrej Bagára v Nitre, ako poslankyňa samosprávy bola iniciátorkou rekonštrukcie synagógy v Nitre, ktorá patrí medzi najkrajšie

kultúrne inštitúcie mesta. Dramatizovala knihu Violy Kováčovej: Čas Barchesu, čím prispela k zosilneniu tolerancie, a k postaveniu dôstojnej pamiatky obetiam Holokaustu.

PaedDr. Alena Bugárová z Bratislavy, predtým bývala v Nitre. Spolu s pani Hlaváčou patrili medzi iniciátorov rekonštrukcie synagógy. Organizovala celý rad akcií pre kresťanskú a židovskú

Na oslave boli prítomní poslanci NR SR, primátor mesta Komárno dr. Tibor Bastrnák a riaditeľ Gymnázia H. Seleyeho Imre Andruskó.

Na záver celodennej akcie bol fantastický koncert Salónneho orchestra Gol-da Meir zo Segedína, kde vystupovali Orsolya Molnár, Dr. Máté Juhász a segedínsky hlavný rabín Zsolt Markovics.

Tohoročné Európske dni židovskej kultúry prebiehali pri veľkom záujme miestnych a celoštátnych médií. Akcia by sa nemohla uskutočniť, ak by neposkytli podporu: Ministerstvo kultúry SR – program menšinové kultúry 2008, mesto Komárno, Samosprávny nitriansky kraj, Sochnut, JDC, MAZSIHISZ, Pincus Foundation, Joods Humanitair Fund a Celoslovenské stredisko zdravotnej a sociálnej pomoci ÚZ ŽNO.

Vyjadrujeme osobitnú vďaku riaditeľovi Sochnutu pre strednú a východnú Európu pánu Eran El Barovi.

Za nerušený priebeh patrí vďaka nasledujúcim spolupracovníkom: Ferenc Müller, konateľ firmy Carmel kft György Szántó, riaditeľka našej kancelárie Judita Haasová, Katarína Potoková, Antal Pasternák, Alica Weissová, Paszternákné Zsuzanna Kertész a Ferenc Piczek.

Akciu spoločne organizovali ŽNO v Komárne a Kultúrny spolok maďarských židov.

PA

Cenu Kehila Haver obdržala aj Gizella Zsok

Hudba znela v záhrade Menházu

reportáž o Európskom dni židovskej kultúry

Stan Generácii postavený v záhrade Menházu signalizoval, že sa naša ŽNO chystá na veľkú akciu. 7. septembra 2008 sa naša komunity zapojila do akcie predstavujúcu židovskú kultúru. Doobeda sme usporiadali tretie regionálne stretnutie židovských náboženských obcí a komunít tohto regiónu. Prítomných uvítala dr. Zsuzsa Antala, ktorá bola moderátorkou. Uvítala v zastúpení Ministerstva školstva a kultúry MR pani Juditu Egyed, zo sekretariátu pre cirkevné záležitosti.

Eva Hlaváčová a Elena Bugárová dostali ocenenie Kehila Haver

Nasledoval Tamás Paszternák, hlavný organizátor programu, ktorý podal správu o období od posledného stretnutia, o výsledkoch, starostiach a o plánoch do budúcnosti. Následne k mikrofónu pristupovali zástupcovia jednotlivých židovských komunít z regiónu, aby hovorili o ich každodennom živote. Zo Szolnoku hovoril Dávid Berman, zo Székesfehérváru Mátyás Jávor, zo Sopronu Sebestyén Mariann Pálmai, z mesta Tata László Einhorn, o živote v meste Salgótarján hovorila profesorka judaistiky z budapeštianskej školy Sándora Scheibera Andrea Tóth. Radi sme počuli, čo povedal Mátyás Jávor „Všade ešte žije vôľa na udržanie malých komunít!“. Poobede prišli aj členovia komunít z Nových Zámkov, Dunajskej Stredy, Nitry a Galanty.

Po regionálnom rozhláde Tamás Paszternák hovoril o školskom programe MELAMED, ktorý bol zahájený v januári 2008. V rámci programu poslucháčka judaistiky na Židovskej univerzite v Budapešti Anett Túri hovorila o Vysokých sviatkoch.

Doobedňajší program sa skončil obedom v Hoteli Európa, kde veľvyslanec Izraelu v Bratislave Zeev Boker sa podelil so svojimi myšlienkami s účastníkmi regionálneho stretnutia.

Naši ortodoxní hostia mali kôšer obed v Menháze.

Poobede odzneli dve prednášky. Dr. Martin Korčok, zástupca riaditeľa Múzea židovskej kultúry Slovenského národného múzea predstavil činnosť CENTROPA na Slovensku v prednáške „Knižnica zachránených pamiatok“, premietol film ktorý sa používa ako učebná pomôcka, kde na základe spomienok ľudí ktorí prežili Holokaust predstavujú život pred druhou svetovou vojnou, v jej priebehu a po vojne. Judit Csukás, odborná cirkevná referentka Univerzitnej a národnej knižnice pri Debrecínskej univerzite hovorila o tom, prečo je dôležitý príkaz "kdošim" v monoisteických cirkviach. Prednášky do slovenčiny tlmočila Katarína Potoková.

V priebehu dňa mnohí navštívili naše Mikromúzeum Árina Schnitzera, ktoré je obohatené novými exponátmi. Záujemcov doprevádzal András Paszternák.

Tematika tohoročného Európskeho dňa židovskej kultúry bola hudba. V záhrade Menház poskytol pochúťku zo starých a moderných izraelských melódií hudobník a hudobný skladateľ Jonathan Nitzan, ktorý žije vo Viedni.

Tradične aj v tomto roku sme udelili ceny Kehila Regio és Kehila Haver. Od roku 2000 obdržia cenu Kehila Regio také židovské osobnosti, ktoré svojou činnosťou poskytujú príklad a pracujú v prospech cirkevného, kultúrneho spoločenského života regiónu.

(Pokračovanie na strane 4.)

dr. Zsuzsanna Antala moderátorka dňa

Teta Helenka Raabová má 90 rokov

Členka našej ŽNO teta Helenka Raabová bude oslavovať niekoľko dní pred Roš hašana 90. narodeniny. Narodila sa v Zakarpatsku a iba po vojne prišla do Komárna. Teraz posledné mesiace žije v dome dôchodcov v Kližskej Nemej, kde ju pravidelne navštevujú riaditeľka našej kancelárie a aj členovia komunity. ŽNO pozdraví oslávenkyňu v rámci slávnostnej večere v erev Roš hašana. Mazl Tov! Bis 120!

Židovský letný festival v Budapešti – účasť zo Slovenska

V rámci XI. Židovského letného festivalu v Budapešti a v iných mestách krajiny usporiadali rôzne akcie. Medzi nimi boli aj dve také, ktoré sa viazali k Slovensku. V Slovenskom inštitúte v Budapešti usporiadali triennalé súčasných maliarov pod názvom Bratstvo. Na otvorení výstavy bolo mnoho záujemcov, ktorí zaplnili dvor inštitútu. Hostí uvítal riaditeľ pán Milan Kurucz. Výstavu otvoril v prítomnosti veľvyslanca SR v MR pána Juraja Migaša riaditeľ Federácie ŽNO v MR Gusztáv Zoltai a herec, riaditeľ divadla András Bálint.

Niekoľko hodín po úspešnom otvorení výstavy sa zaplnila synagóga na ulici Dohány návštevníkmi prvého večera tzv. Klezmer maratónu, kde vystupovali v jednej z najväčších synagóg Európy Pressburger Klezmer Band z Bratislavy a Budapest Klezmer Band. Na mimoriadne úspešnom koncerte bol prítomný aj dr. František Alexander výkonný riaditeľ ÚZ ŽNO, ktorého syn je vedúci hudobníckej skupiny. Orchester zožal obrovský úspech. Veríme tomu, že aj v budúcnosti budeme svedkami podobných akcií.

PT

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Podporovali Spravodaj, ŽNO a Klub Šalom: rodina Navonových (Bné-Brak), Anna Weiszová (Dunajská Streda), dr. J.J. (Komárno) a aj takí, ktorí nás žiadali o anonymitu. Ďakujeme.

☆ Naša Knižnica Bélu Spitzera sa rozšírila darom od pani Zsuzsanny Toronyi (Budapešť) a aj zo získanej podpory.

☆ Na Vysoké sviatky sme s pomocou zastupiteľstva Jointu v Bratislave získali nové modlitebné knihy.

☆ Koncom augusta navštívil Menház pán Tamás Havas s manželkou z Budapešti. Pán Havas prišiel k nám, pretože zostavuje rodokmeň, v čom mu poskytneme pomoc.

☆ Naše Mikromúzeum Ármina Schnitzera sa obohatilo ďalšími originálnymi spismi a aj kópiami, týkajúcich sa našej komunity. Aj v novom synagogickom roku očakávame dokumenty a fotografie, týkajúce sa našej ŽNO.

☆ Kalendáre na rok 5769 – v češtine a v maďarčine si môžete zakúpiť na sekretariáte. Informácie Vám poskytne pani Judita Haásová.

Blahoželáme

Prezident Maďarskej republiky – na návrh predsedu vlády – z príležitosti sviatku Svätého Štefana – zakladateľa štátu - 20. augusta, odovzdal významenie Rad Maďarskej republiky stredný kríž s hviezdami (civilné významenie):

Rektorovi Židovskej univerzity, profesorovi Alfrédovi Schőnerovi – za životnú dráhu zasvätenú židovskej vede a pedagogickej činnosti a ako uznanie za prácu vykonanú v záujme dialógu medzi historickými cirkvami.

Aj touto cestou blahoželáme pánu rektorovi!

SPRAVODAJ

Už sme pestro-farebný

Podľa židovského letopočtu sa začína Nový rok, čo znamená aj nové obdobie nášho Spravodaja. Od začiatku, dvanásť rokov sme vychádzali najprv v čierne – bielej verzii, potom na sviatky s bielo modrou prvou stránkou. Teraz sme dospeli k mílniku, septembrové číslo bude už farebné.

Táto zmena sa neodráža iba vo farbe, ale aj v obsahu. Už dlhšie sme sa na toto pripravovali nakoľko zmena technických podmienok popri výmene tlačiarne si vyžaduje aj vyššie finančné náklady. Tento nemalý krok sme mohli urobiť preto, lebo sme získali zdroje z vypísaných tendrov.

Môžete nám podať otázku: Prečo potrebujeme farebný časopis? Doterajšia visáž nebola dobrá? Naše židovské tradície nás učia nato, aby sme vždy postupovali aspoň o krok dopredu. Táto zmena sleduje toto staré učenie, dnes s trochu väčším krokom.

Táto nová forma je potrebná hlavne

z hľadiska budúcnosti. Musíme veriť tomu, že ešte existuje židovský život v tomto regióne.

Boli by sme radi, keby cestou farieb a fotiek ste mohli sledovať krajšiu budúcnosť komárňančanov a všetkých židovských komunít v regióne.

Veríme tomu, že naša nová tvár povzbudí našich čitateľov k tomu, aby nám poslali správy, články a farebné fotografie.

S týmito myšlienkami prajeme každému pestrý Nový rok v zdraví a v šťastí.

Redaktori Spravodaja

MILÍ SÚVERCI!

Opäť máme za sebou jeden rok, a v tomto mesiaci sa pripravujeme na naše najväčšie sviatky. 29. septembra, v pondelok večer uvítame rok 5769. Sviatky Roš Hašana (Nový rok) a Jom Kipur (Deň zmierenia) sú tie dni, keď každý Žid odíde do synagógy a premýšľa o minulom roku, pričom sa pripravuje na nasledujúci.

Musíme konštatovať, že sa rapidne znižuje počet súverencov v našej ŽNO, opúšťajú nás tak starší, ako aj mladší členovia komunity a nemáme dorast. Je mimoriadne dôležité, aby aspoň na Vysoké sviatky sme sa mohli stretnúť, aby každý prišiel do synagógy. Samozrejme s ra-

dostou uvítame aj členov rodiny iného vierovyznania.

Ako výsledok našej spolupráce so Židovskou univerzitou v Budapešti, slávnostný prejav bude mať poslucháč katedry zastupujúcich rabinov a profesor judaistiky Pál Megyes. Po bohoslužbách bude mať prejav aj v našej učebni v Menház, v rámci čoho každému sa umožní učenie, v úlohe kantora uvítame Dávida Schwezoffa, ktorí už od apríla pravidelne navštevuje našu synagógu.

Stretneme sa 29. septembra 2008 o 18:30 hod v synagóge.

Prajeme Vám šťastný Nový rok!

S úctou

Ing. Anton Pasternák predseda

Vysoké sviatky v synagóge v Komárne

Účinkujú: Pál Megyes Študent židovskej univerzity, budúci rabín a kantor Dávid Schwezoff

29. septembra 2008, pondelok

18:30: Erev Roš Hašana – začiatok Nového roka, bohoslužby v synagóge. ŽNO v Komárne Vás pozýva na sviatočnú kóšer večeru do sály Zoltána Wallensteina.

30. septembra 2008, utorok

18:00: „Učebňa v Útulku I.“- prvý sviatočný deň – spoločne štúdium Poobedňajšia modlitba z príležitosti 1. dňa Roš Hašana, Trúbenie na šófar, ceremónia tašlichu, Kiduš

1. októbra 2008, streda

18:00: Poobedňajšia modlitba z príležitosti 2. dňa Roš Hašana „Učebňa v Útulku II.“- spoločne štúdium

8. októbra 2008, streda

18:00: Kol nidré – Začiatok najväčšieho sviatku, v synagóge sa modlíme tradičné Kol Nidré a večernú modlitbu.

9. októbra 2008, štvrtok

Jom kippur
10:00: Synagóga bude predpoludňajšie otvorená

17:00: Poobedňajšia modlitba z príležitosti Jom Kipur Mazkir – pamiatka na zosnulých, čítanie Tóry

Shana tova 5769!

Programy Veľkých sviatkov sa uskutočnia s pomocou bratislavského zastupiteľstva JOINT-u a Holandského židovského humanitného fondu!

Srdečne Vás očakávame!

**Vedenie ŽNO touto cestou praje
každému čitateľovi šťastlivý
Nový rok! Šana tova 5769!**